

JAARRAPPORT
CENTRA
VOORTPLANTINGS-
TECHNIEKEN PAARD
2017

30.06.2018

Colofon

Samenstelling

Departement Landbouw en Visserij

Auteurs

Marie-Jeanne Brems

Eveline De Vidts

Karolien Thijs

Hanne Geenen

Verantwoordelijk uitgever

Patricia De Clercq, secretaris-generaal

Lay-out

Departement Landbouw en Visserij

Druk

Vlaamse overheid

Aansprakelijkheidsbeperking

Dit rapport werd door het Vlaams Gewest met de meeste zorg en nauwkeurigheid opgesteld. Er wordt echter geen enkele garantie gegeven over de juistheid of de volledigheid van de informatie in deze brochure. De gebruiker van deze brochure ziet af van elke klacht tegen het Vlaams Gewest of zijn ambtenaren, van welke aard ook, met betrekking tot het gebruik van de via deze brochure beschikbaar gestelde informatie.

In geen geval zal het Vlaams Gewest of zijn ambtenaren aansprakelijk gesteld kunnen worden voor eventuele nadelige gevolgen die voortvloeien uit het gebruik van de via deze brochure beschikbaar gestelde informatie.

////////////////////////////////////

INHOUD

1	Inleiding	8
1.1	Erkenning	8
1.1.1	Nationale handel	8
1.1.2	Intracommunautaire handel	9
1.2	Wijzigingen	9
1.2.1	Veterinairrechtelijke voorschriften	9
1.2.2	Zoötechnische voorschriften	10
2	Erkende centra	11
3	Spermawinning	13
3.1	Aantal ingezette hengsten	13
3.2	Aantal actieve centra	14
3.3	Aantal dosissen sperma	16
3.3.1	Vers sperma	16
3.3.2	Diepvriessperma	17
3.4	Verdeling per provincie	18
4	Inseminaties.....	20
4.1	Aantal geïnsemineerde merries	20
4.2	Aantal centra	22
4.3	Verdeling per provincie	22
4.4	Drachtigheidsresultaat	23
5	Embryotransplantatie.....	25
6	Rol van het Departement Landbouw en Visserij	27
6.1	Fokkerij - stamboekwerking	27
6.2	Fokkerij – centra voortplantingstechnieken paard	27

INLEIDING

Het jaarrapport 2017 over de centra voor geassisteerde voortplanting bij paarden bevat traditiegetrouw een aantal interessante kengetallen over de winning van sperma, de inseminatie van merries en embryotransplantaties tijdens het seizoen 2017.

Om deze activiteiten te mogen uitvoeren, moet een centrum beschikken over de nodige erkenningen en toelatingen. In het geval van nationale handel moet een centrum over een zoötechnische erkenning beschikken die afgeleverd wordt door de Vlaamse overheid en, sinds 1 januari 2017, ook over een sanitaire toelating die wordt afgeleverd door de federale overheid. In het geval van intracommunautaire handel verlenen zowel de Vlaamse overheid als de federale overheid een erkenning.

In 2017 waren er 106 centra erkend door de Vlaamse overheid voor één of meerdere activiteiten. Deze centra bezorgen jaarlijks in het voorjaar aan het Departement Landbouw en Visserij een overzicht van hun activiteiten met betrekking tot het voorgaande seizoen. Deze gegevens worden verwerkt en vergeleken met cijfers van voorgaande jaren. Het jaarverslag geeft waardevolle informatie over tendensen in de sector.

Het Departement Landbouw en Visserij dankt de bedrijfsleiders van de centra voor het ter beschikking stellen van deze informatie.

RESULTATEN SEIZOEN 2017

1 INLEIDING

1.1 ERKENNING

Het winnen, behandelen of bewaren van sperma, eicellen en embryo's, bestemd voor derden, mag uitsluitend uitgevoerd worden door centra die daarvoor een erkenning hebben.

Sinds 1 januari 2011 is het besluit van de Vlaamse Regering van 19 maart 2010 betreffende de organisatie van de fokkerij van voor de landbouw nuttige huisdieren van kracht. Dit besluit staat ook bekend als het Fokkerijbesluit.

Het Fokkerijbesluit bepaalt in artikel 35 het volgende: *“Voor het winnen of opslaan van sperma, eicellen en embryo's van paardachtigen is een erkenning vereist met het oog op het in de handel brengen ervan onder de vorm van een verkoop, een bezit met het oog op verkoop, een aanbieding voor verkoop en iedere beschikbaarheidsstelling, levering of overdracht aan derden tegen of zonder vergoeding, met het oog op gebruik”.*

De erkende centra mogen enkel sperma winnen, bewaren of verhandelen van hengsten die door een erkende vereniging of organisatie van fokkers toegelaten zijn tot de voortplanting. Deze hengsten beschikken over dekcertificaten en hun nakomelingen kunnen ingeschreven worden in een stamboek van een erkende vereniging of organisatie van fokkers.

1.1.1 **Nationale handel**

De centra die sperma, eicellen of embryo's winnen of opslaan die uitsluitend bestemd zijn voor de nationale handel, worden erkend door de Vlaamse overheid. Het Departement Landbouw en Visserij houdt toezicht op het vervullen van de erkenningsvoorwaarden. Deze voorwaarden hebben betrekking op:

- infrastructuur en uitrusting waaraan het centrum moet voldoen;
- zoötechnische voorwaarden waaraan donorhengsten moeten beantwoorden;
- administratieve voorwaarden waaronder de productie en de handel van sperma, eicellen en embryo's moet gebeuren.

Sinds 1 januari 2017 moeten de centra voor de nationale handel ook beschikken over een sanitaire toelating die wordt afgeleverd door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV).

1.1.2 Intracommunautaire handel

De centra die sperma, eicellen of embryo's winnen, die bestemd zijn voor de intracommunautaire (IC) handel, worden zowel door de Vlaamse overheid erkend als door het FAVV.

- De Vlaamse overheid is in dit geval bevoegd voor de zoötechnische en administratieve voorwaarden.
- De federale overheid is bevoegd voor de voorwaarden betreffende de infrastructuur en de uitrusting van het centrum en de sanitaire aspecten waaraan donorhengsten en donormerries moeten voldoen.

De onderstaande tabel 1 geeft een overzicht van de activiteiten waarvoor een erkenning verleend wordt, samen met de bevoegde overheid.

Tabel 1: overzicht van te erkennen activiteiten en bevoegde overheid

Activiteit	Overheid die de erkenning verleent
Winning van sperma – nationaal	Vlaamse overheid + FAVV (toelating)
Opslag van sperma – nationaal	Vlaamse overheid + FAVV (toelating)
Winning van sperma – intracommunautair	Vlaamse overheid + FAVV
Opslag van sperma – intracommunautair	Vlaamse overheid + FAVV
Winning van embryo's – nationaal	Vlaamse overheid + FAVV (toelating)
Opslag van embryo's – nationaal	Vlaamse overheid + FAVV (toelating)
Winning van embryo's – intracommunautair	Vlaamse overheid + FAVV
Opslag van embryo's – intracommunautair	Vlaamse overheid + FAVV
Winning van eicellen – nationaal	Vlaamse overheid + FAVV (toelating)
Opslag van eicellen – nationaal	Vlaamse overheid + FAVV (toelating)
Winning van eicellen – intracommunautair	Vlaamse overheid + FAVV
Opslag van eicellen – intracommunautair	Vlaamse overheid + FAVV

1.2 WIJZIGINGEN

1.2.1 Veterinairrechtelijke voorschriften

Op 1 januari 2017 trad het koninklijk besluit van 22 juni 2016 tot vaststelling van de veterinaire voorschriften voor de handel en de invoer van sperma, eicellen en embryo's van paardachtigen en tot vaststelling van de voorschriften voor spermacentra, spermaopslagcentra, embryoteams en embryoproductieteams, alsmede de voorschriften voor als donor fungerende paardachtigen, in werking op federaal niveau.

Belangrijkste nieuwigheden aan dit koninklijk besluit zijn de bepalingen met betrekking tot de nationale handel. Dit betekent dat sinds 1 januari 2017 de centra die sperma, eicellen of embryo's verhandelen voor de nationale handel, een toelating moeten hebben van het FAVV. Het FAVV legt hierbij voorwaarden op in verband met de sanitaire aspecten waaraan de infrastructuur van het centrum en de donordieren moeten voldoen.

1.2.2 Zoötechnische voorschriften

Op 8 juni 2016 werd de nieuwe Europese Fokkerijverordening goedgekeurd door het Europees Parlement en de Europese Raad. Deze verordening zal op 1 november 2018 in werking treden en regelt de zoötechnische en genealogische voorschriften voor de handel en de binnenkomst in de Europese Unie van fokdieren en de levende producten (sperma, eicellen en embryo's) daarvan.

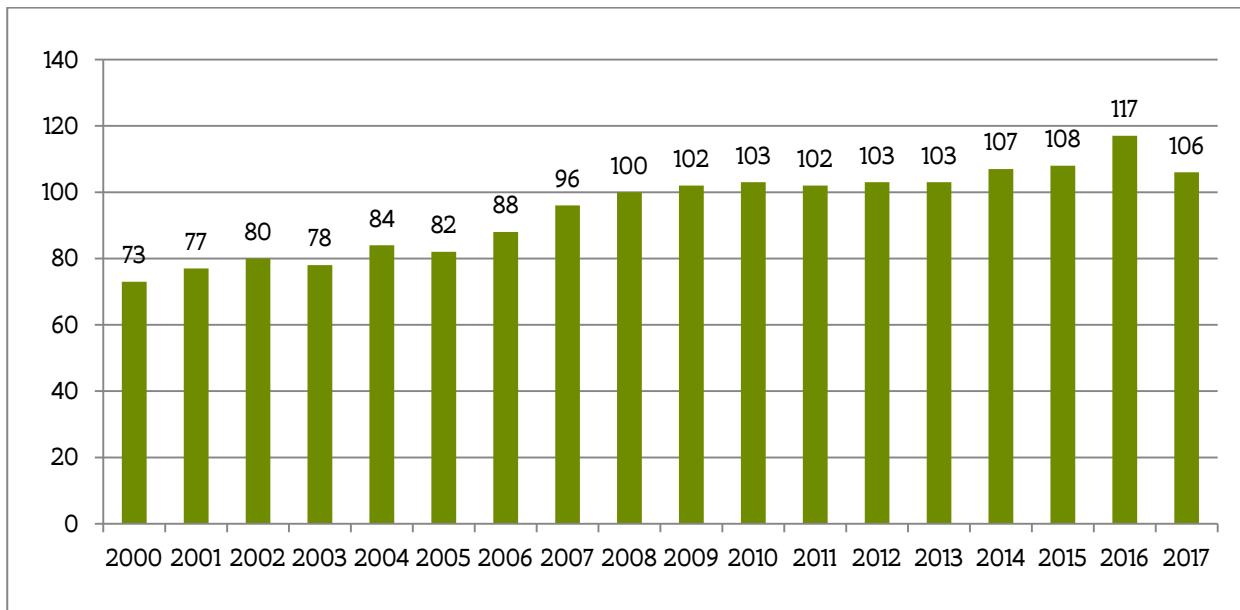
De Fokkerijverordening zal een invloed hebben op de erkenning en werking van de centra voor de geassisteerde voortplanting, onder andere door de bepalingen over:

- voorschriften voor de erkenning van stamboekverenigingen en de goedkeuring van hun fokprogramma's;
- voorschriften voor de inschrijving van fokdieren in stamboeken;
- voorschriften voor de toelating van fokdieren en levende producten daarvan tot de voortplanting;
- voorschriften voor prestatieonderzoek en genetische evaluatie van fokdieren;
- voorschriften voor de afgifte van zoötechnische certificaten voor fokdieren en voor levende producten daarvan.

Momenteel wordt het Vlaams Fokkerijbesluit herwerkt in overeenstemming met de bepalingen van de nieuwe Fokkerijverordening en zal de fokkerijsector geïnformeerd en geconsulteerd worden over de veranderingen.

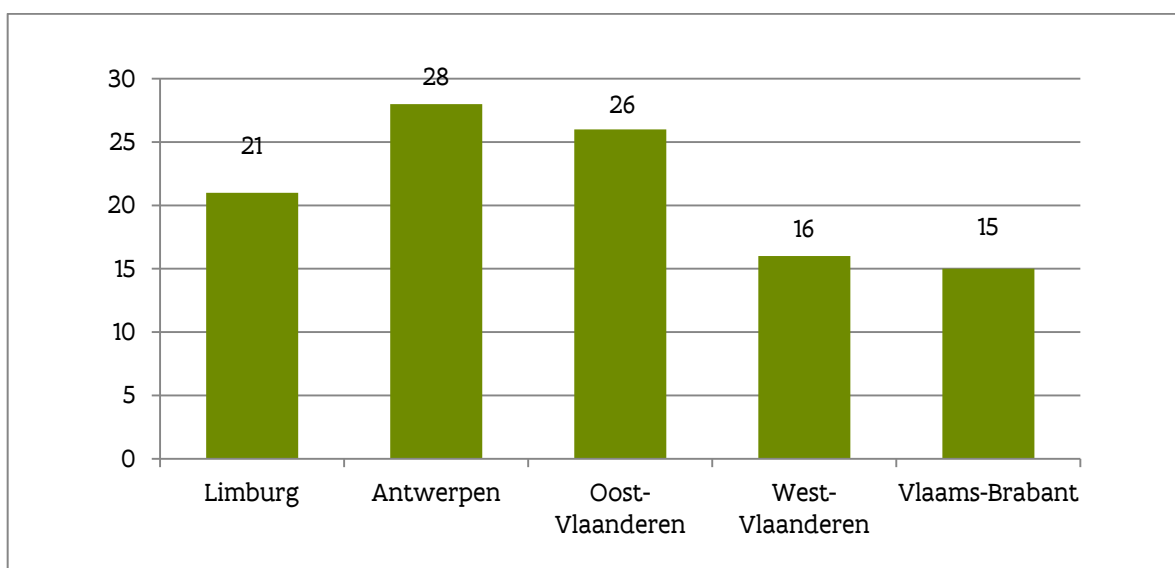
2 ERKENDE CENTRA

In 2017 waren er in Vlaanderen 106 centra erkend waarop één of meerdere van de in tabel 1 vermelde activiteiten werden uitgevoerd. Bij de inwerkingtreding van het KB van 22 juni 2016 hebben verschillende centra, veelal met geen of lage activiteit de afgelopen seizoenen, ervoor gekozen om hun erkenning te laten intrekken (figuur 1).

Figuur 1: evolutie van het aantal erkende centra in Vlaanderen

Bijlage 1 geeft de ligging van de erkende centra weer. De centra liggen verspreid over de verschillende provincies waarbij Antwerpen en Oost-Vlaanderen het grootste aantal centra hebben en West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant het laagste aantal hebben (figuur 2).

Figuur 2: aantal erkende centra per provincie

Onderstaande tabel 2 geeft een overzicht van het aantal erkende activiteiten per provincie. Eenzelfde centrum kan een erkenning hebben voor verschillende activiteiten.

Tabel 2: overzicht van de erkende activiteiten per provincie

	Sperma				Embryo			
	Winning		Opslag		Winning		Opslag	
	Nat.	IC	Nat.	IC	Nat.	IC	Nat.	IC
Limburg	10	7	8	11	7	0	4	0
Antwerpen	22	2	24	4	6	1	5	1
Oost-Vlaanderen	17	4	20	5	8	1	7	1
West-Vlaanderen	7	6	7	7	5	1	5	1
Vlaams-Brabant	9	2	12	2	4	1	1	1
Totaal	65	21	71	29	30	4	22	4

Er is bovendien in Vlaanderen één centrum erkend voor de winning en opslag van eicellen voor de intracommunautaire handel.

Onderstaande tabel 3 toont de evolutie van het aantal erkende activiteiten.

Tabel 3: evolutie van het aantal erkende activiteiten

	Sperma				Embryo			
	Winning		Opslag		Winning		Opslag	
	Nat.	IC	Nat.	IC	Nat.	IC	Nat.	IC
2012	69	20	75	21	12	7	12	7
2013	69	19	74	23	15	6	14	6
2014	70	20	76	25	18	6	16	6
2015	65	20	78	25	25	5	19	5
2016	76	22	82	28	29	4	20	4
2017	65	21	71	29	30	4	22	4

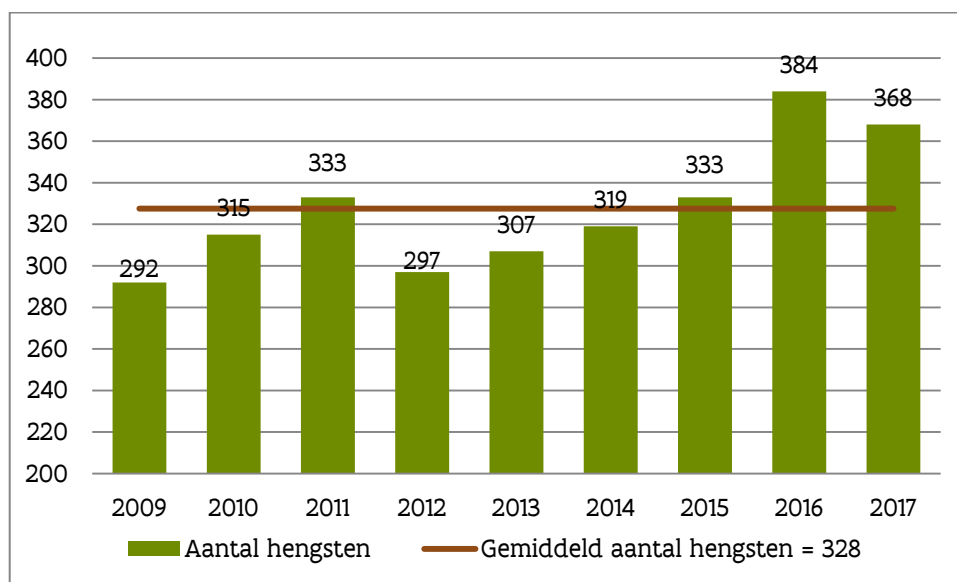
3 SPERMAWINNING

Enkel sperma dat gewonnen wordt op een erkend centrum mag verhandeld worden en gebruikt worden voor de inseminatie van merries van derden. Bovendien mag er op deze centra enkel sperma gewonnen worden van hengsten die door een erkende fokkersvereniging zijn toegelaten tot de voortplanting.

3.1 AANTAL INGEZETTE HENGSTEN

In 2017 waren er in totaal 368 actieve hengsten aanwezig op de centra voor spermawinning. Dit wil zeggen dat er van deze hengsten vers sperma of diepvriessperma werd gewonnen.

In figuur 3 is te zien dat het jaarlijks aantal ingezette hengsten schommelt rond de 328.

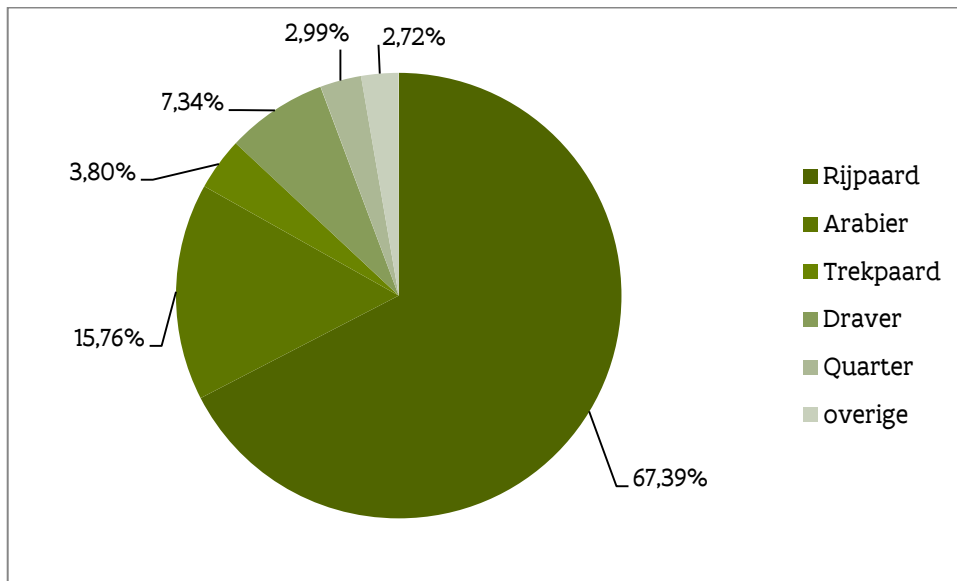
Figuur 3: evolutie van het aantal hengsten waarvan sperma wordt gewonnen

Het merendeel van de hengsten was verbonden aan één centrum terwijl 15 hengsten naar twee of meer centra gingen voor spermawinning. In de meeste gevallen gaat het hier over hengsten waarvan vers sperma op het 'thuiscentrum' wordt gewonnen en waarvan diepvriessperma wordt gewonnen op een gespecialiseerd centrum.

In de onderstaande figuur 4 wordt het aandeel van de ingezette hengsten getoond per type/ras.

Het merendeel van de ingezette hengsten zijn rijpaarden (67,39%). Dit zijn hengsten die goedgekeurd zijn tot de voortplanting voor stamboeken zoals Zangersheide (Z), Belgisch Warmbloedpaard (BWP), Belgisch Sportpaard (SBS), Koninklijk Warmbloed Paardenstamboek Nederland (KWPN), Selle Français (SF),

Holstein, Anglo European Studbook (AES) ... De term 'overige' in figuur 4 omvat de rassen rijpony's en Haflinger.

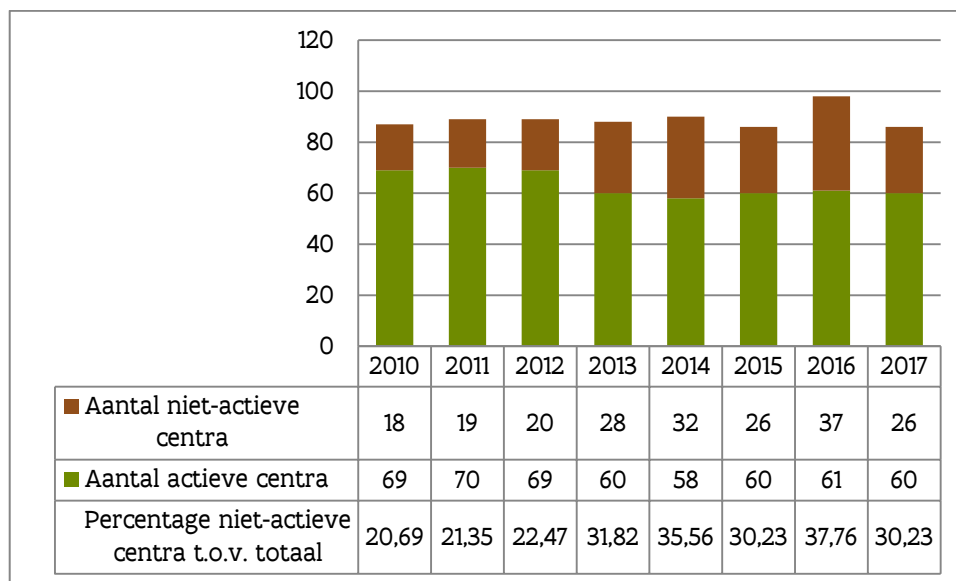

Figuur 4: aandeel van hengsten op de centra voor spermawinning, per type/ras

3.2 AANTAL ACTIEVE CENTRA

In vergelijking met de voorgaande jaren is het aantal niet-actieve centra gestegen van gemiddeld 20,69% in 2010 naar 30,23% in 2017 (figuur 5). Vergeleken met 2016 is het aantal niet-actieve centra wel gedaald, doordat een aantal niet-actieve centra de stopzetting van hun erkenning hebben aangevraagd bij de inwerkingtreding van het KB van 22 juni 2016. De niet-actieve centra zijn centra die een erkenning bezitten voor het winnen van sperma maar waar in 2017 geen sperma werd gewonnen.

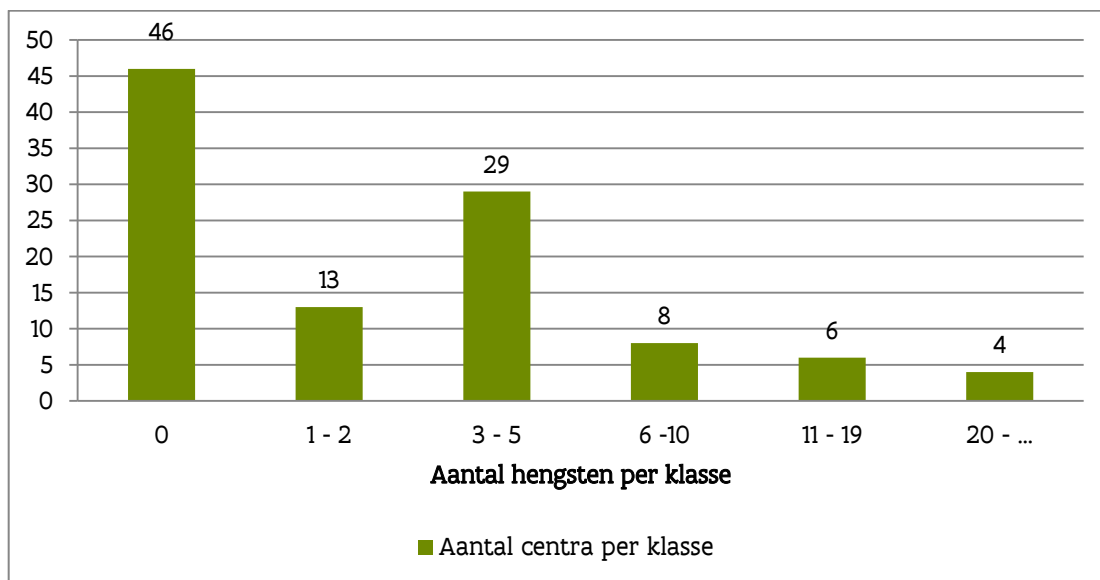

Figuur 5: evolutie van het aantal erkende centra voor spermawinning waar effectief sperma werd gewonnen

Gemiddeld werd er op de centra sperma gewonnen van zes hengsten. Er is echter veel variatie in het aantal hengsten per centrum (figuur 6). Zo zijn er 13 centra waar slechts één tot twee hengsten langs kwamen voor spermawinning. Er waren tien centra waar meer dan tien hengsten actief waren.

Deze tien centra zijn verantwoordelijk voor 61,04% van het totale aantal gewonnen dosissen vers sperma terwijl zes centra hiervan ook instonden voor 77,60% van het totale aantal gewonnen rietjes diepvriessperma.

Figuur 6: aantal centra per klasse

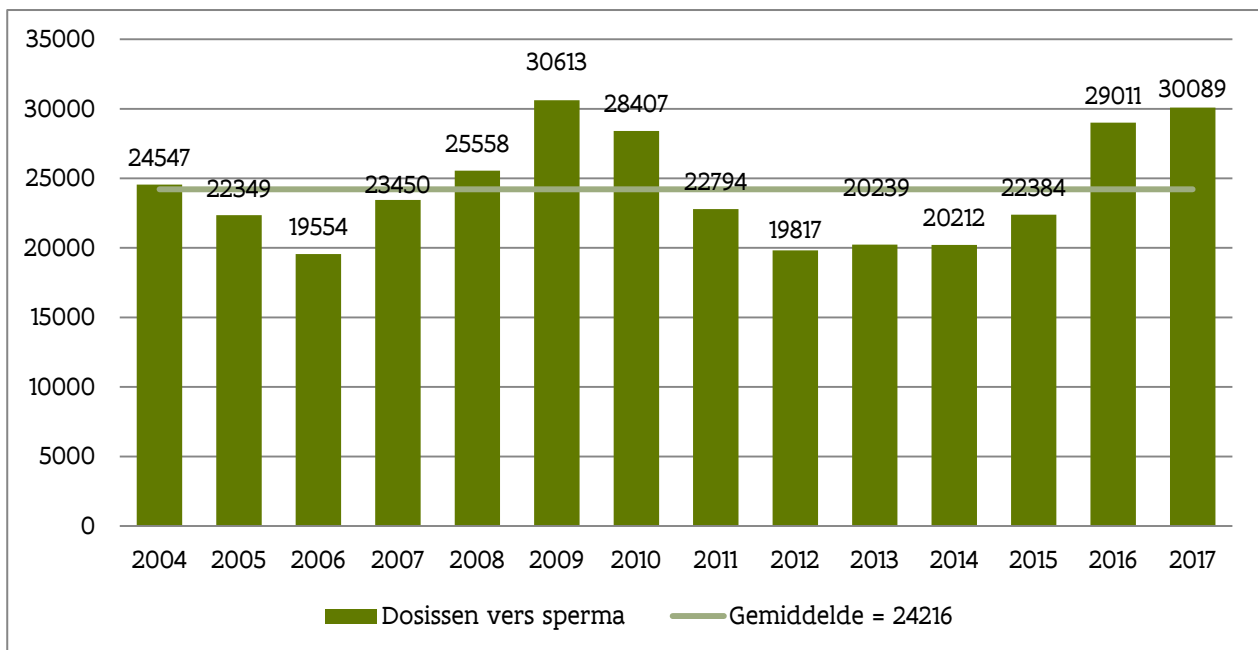
3.3 AANTAL DOSISSEN SPERMA

Sinds 2011 wordt er, bij het opvragen van de cijfers, een duidelijk onderscheid gemaakt tussen het aantal dosissen vers sperma en het aantal rietjes diepvriessperma.

- **Vers sperma:**
Een dosis vers sperma is in principe die hoeveelheid vers sperma die nodig is om één merrie te insemineren met een goede kans op drachtigheid. In de praktijk komt één dosis vers sperma overeen met één buisje of tube waarin het sperma bewaard en verzonden wordt.
- **Diepvriessperma:**
De dosis die nodig is om één merrie te insemineren met diepvriessperma, bestaat gewoonlijk uit een aantal rietjes diepvriessperma. Het benodigde aantal rietjes wordt onder andere bepaald aan de hand van de kwaliteit van het sperma en de invriesbaarheid. Dit kan verschillen van hengst tot hengst alsook van dag tot dag.

3.3.1 Vers sperma

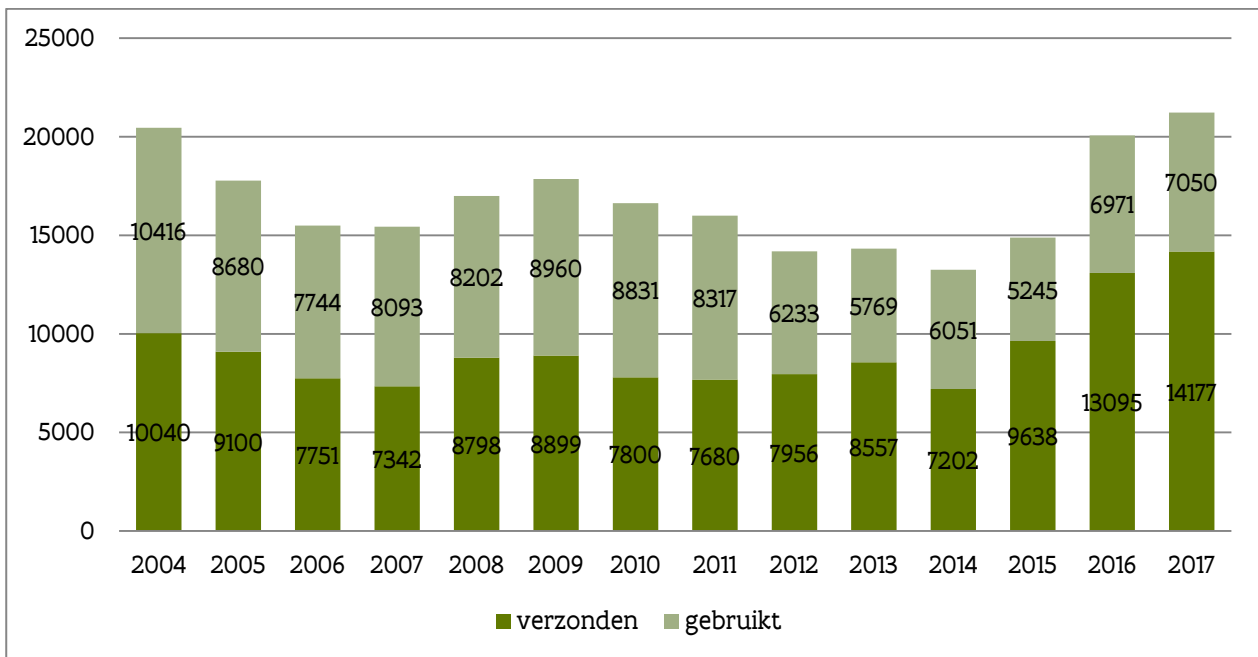
In 2017 werden er 30.089 dosissen vers sperma gewonnen van 306 hengsten op de centra. Dit is vergelijkbaar met 2016 (figuur 7).

Figuur 7: evolutie van het aantal gewonnen dosissen sperma

Van het aantal geproduceerde verse dosissen werden er 7.050 dosissen gebruikt op de centra zelf en 14.177 dosissen werden verzonden (figuur 8). In vergelijking met de periode 2014-2016 is vooral een stijging merkbaar in het aantal verzonden dosissen.

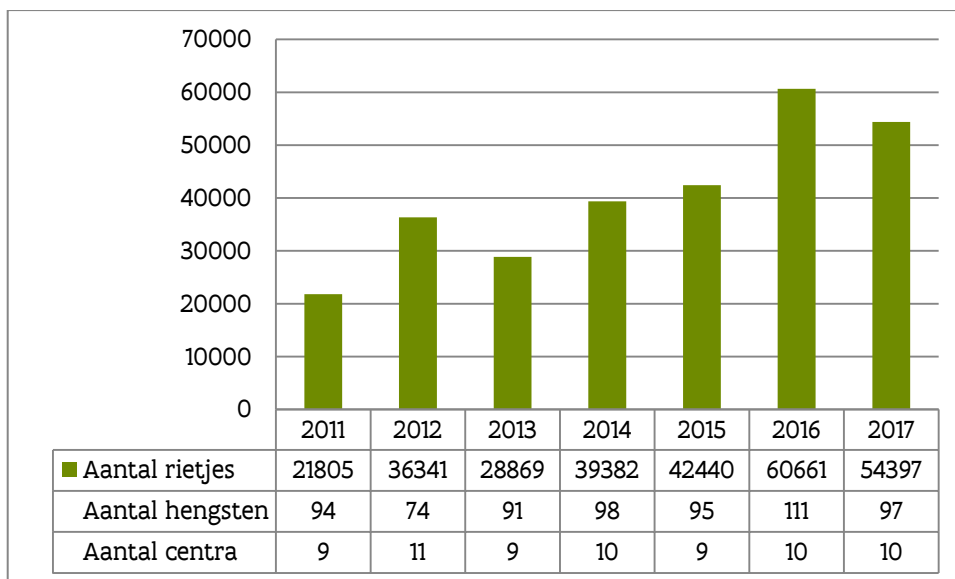

Figuur 8: evolutie van het aantal gebruikte en verzonden verse dosissen

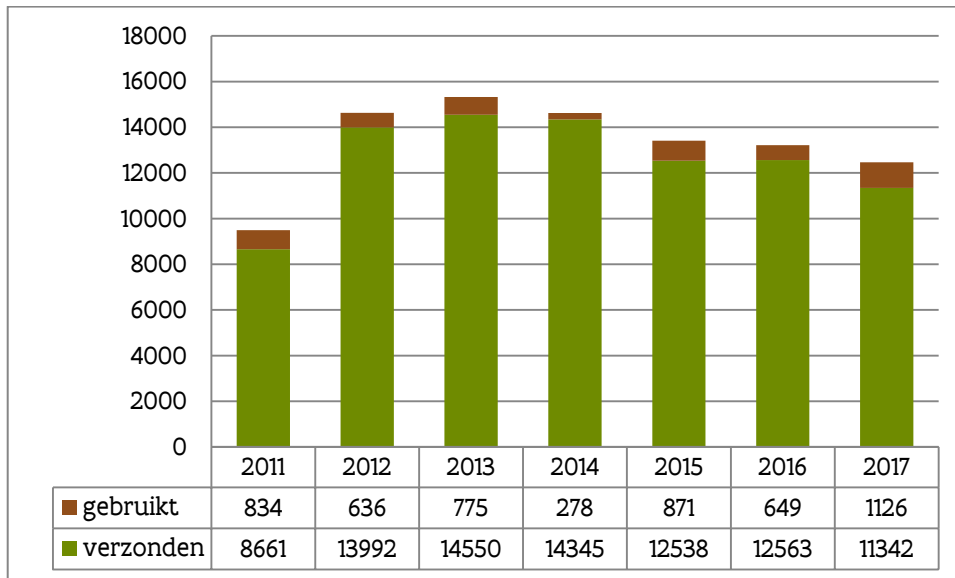
3.3.2 Diepvriessperma

In 2017 werden 54.397 rietjes diepvriessperma van 97 hengsten gewonnen om in te vriezen op tien erkende centra. Na de sterke stijging in het jaar 2016 vergeleken ten opzichte van 2015 (+42,93%), daalde het aantal gewonnen rietjes terug in 2017 (-10,33%) (figuur 9). Het winnen van diepvriessperma gebeurt veelal op gespecialiseerde centra die erkend zijn voor de winning en opslag van sperma voor de intracommunautaire handel.

Figuur 9: evolutie van het aantal gewonnen rietjes diepvriessperma

Het grootste deel van de hoeveelheid gewonnen diepvriessperma wordt ofwel bewaard op het centrum zelf, ofwel verzonden naar klanten. Slechts een kleine minderheid van het diepvriessperma wordt gebruikt voor inseminatie op het centrum zelf (figuur 10).

Figuur 10: evolutie van het aantal gebruikte en verzonden rietjes

3.4 VERDELING PER PROVINCIE

Tabel 4 toont het gemiddeld aantal gewonnen verse dosissen per centrum voor de verschillende provincies. Hierbij is enkel rekening gehouden met centra die in 2017 actief waren wat betreft spermawinning. In Limburg werd het hoogste aantal verse dosissen gewonnen per centrum.

Tabel 4: gemiddeld aantal gewonnen verse dosissen per centrum, per provincie

Provincie	Aantal centra	Aantal gewonnen dosissen	Gemiddeld
Limburg	7	10.741	1534,43
Antwerpen	18	6.298	349,89
Oost-Vlaanderen	16	8.444	527,75
West-Vlaanderen	10	2.862	286,20
Vlaams-Brabant	8	1.744	218,00
		Gemiddeld:	509,98

Tabel 5 toont de situatie voor het aantal rietjes diepvriessperma. Uit deze tabel blijkt dat het grootste aantal rietjes gewonnen werd in Limburg en Antwerpen.

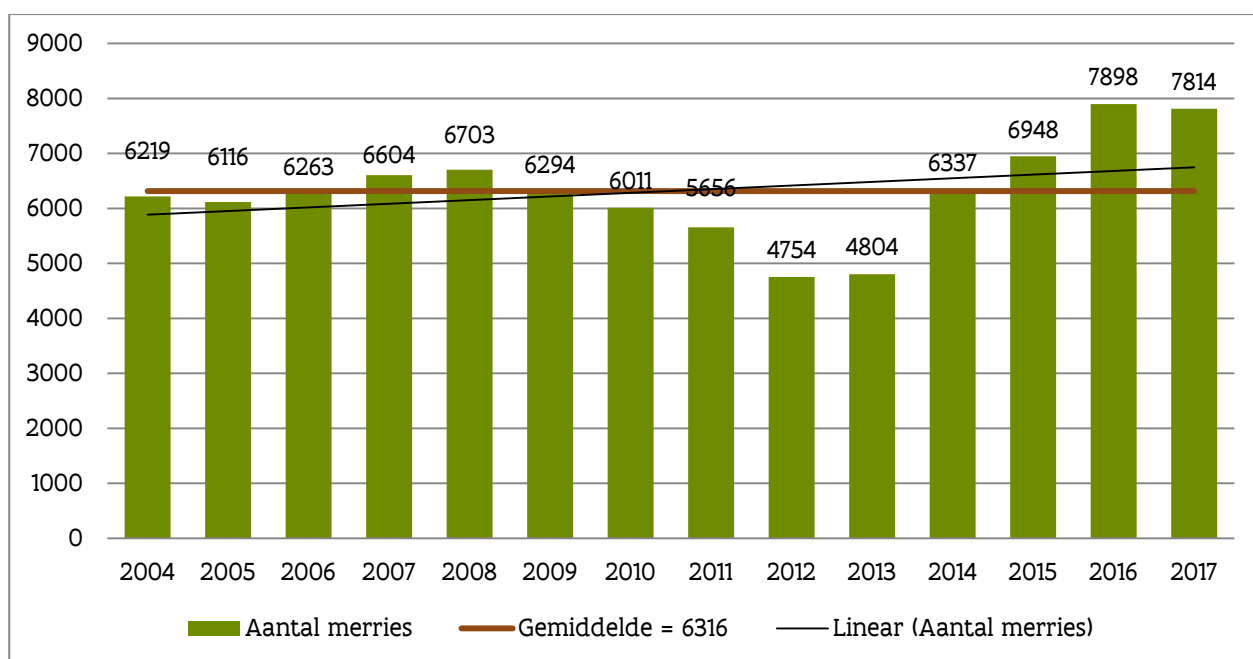

4 INSEMINATIES

Jaarlijks geven de erkende centra cijfers door met betrekking tot de inseminaties die uitgevoerd werden op hun centrum. Hierbij moet opgemerkt worden dat de inseminaties uitgevoerd bij de merriehouders thuis niet opgenomen zijn in de resultaten.

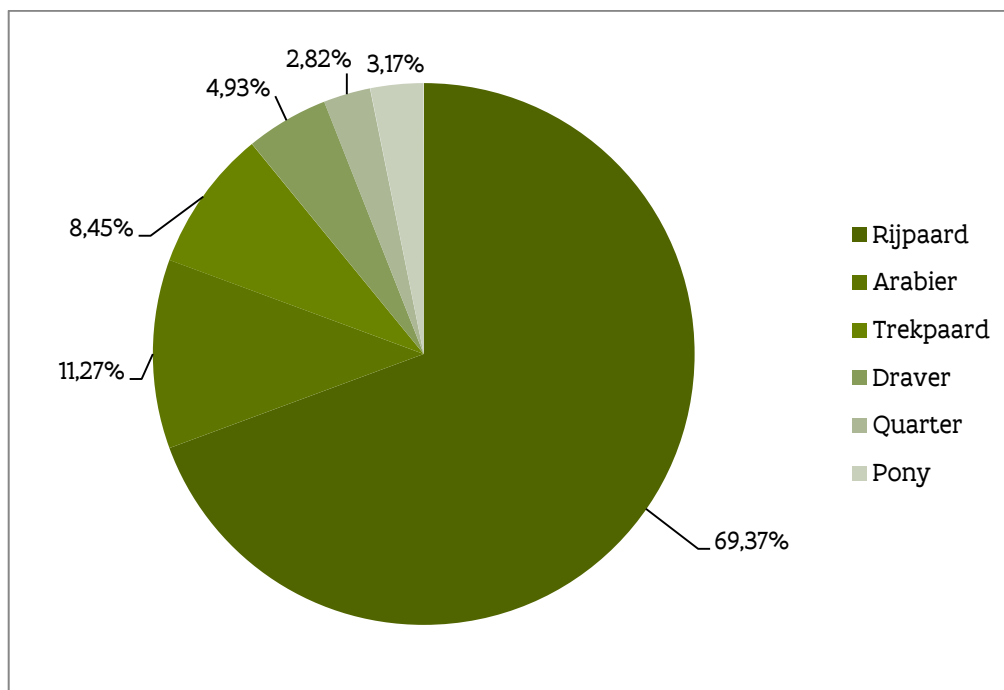
4.1 AANTAL GEÏNSEMINEERDE MERRIES

Er werden in totaal 7.814 merries geïnsemineerd op erkende centra. Na een dalende trend in de periode 2008-2013, is het aantal geïnsemineerde merries terug in een stijgende lijn sinds 2014 (figuur 11).

Figuur 11: evolutie van het aantal geïnsemineerde merries

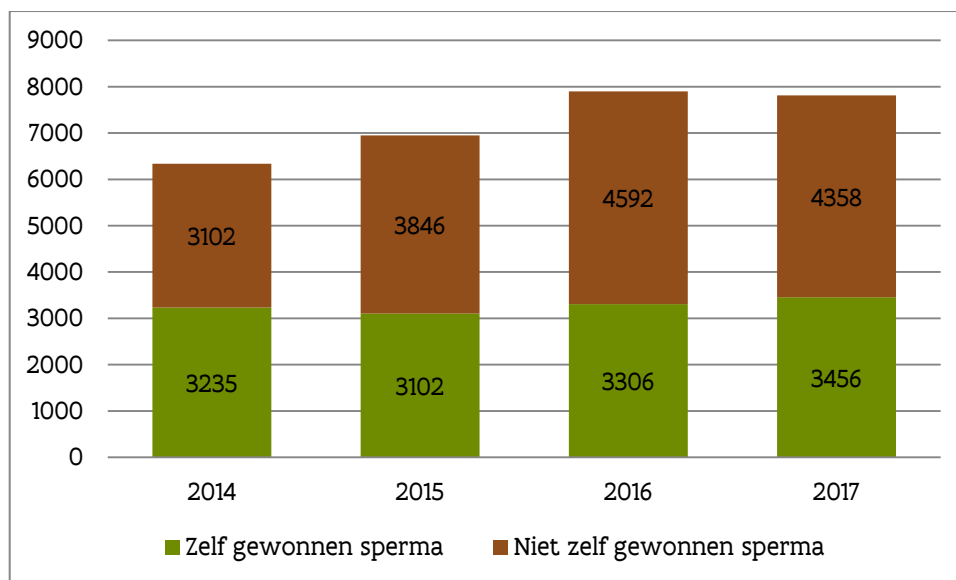
Er werden 3.456 merries geïnsemineerd op 56 centra met sperma dat op de centra zelf werd gewonnen van 273 hengsten. In de onderstaande figuur 12 wordt het aandeel van het aantal ingezette hengsten getoond per type/ras. Het merendeel van de ingezette hengsten zijn rijpaarden zoals beschreven in figuur 12.

Figuur 12: aandeel van de ingezette hengsten per type/ras (sperma gewonnen op centrum zelf)

Er werden 4.358 merries geïnsemineerd op 54 centra met sperma dat gewonnen was op andere centra.

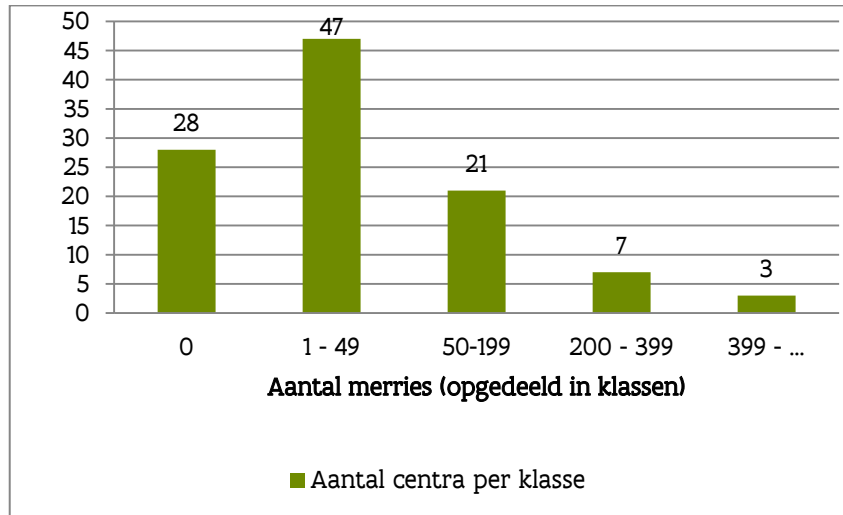
Figuur 13 toont het onderscheid tussen de merries die op het centrum werden geïnsemineerd met sperma gewonnen op het centrum zelf en sperma gewonnen op een ander centrum.

Figuur 13: aantal merries dat geïnsemineerd werd per type sperma (zelf gewonnen of niet zelf gewonnen)

4.2 AANTAL CENTRA

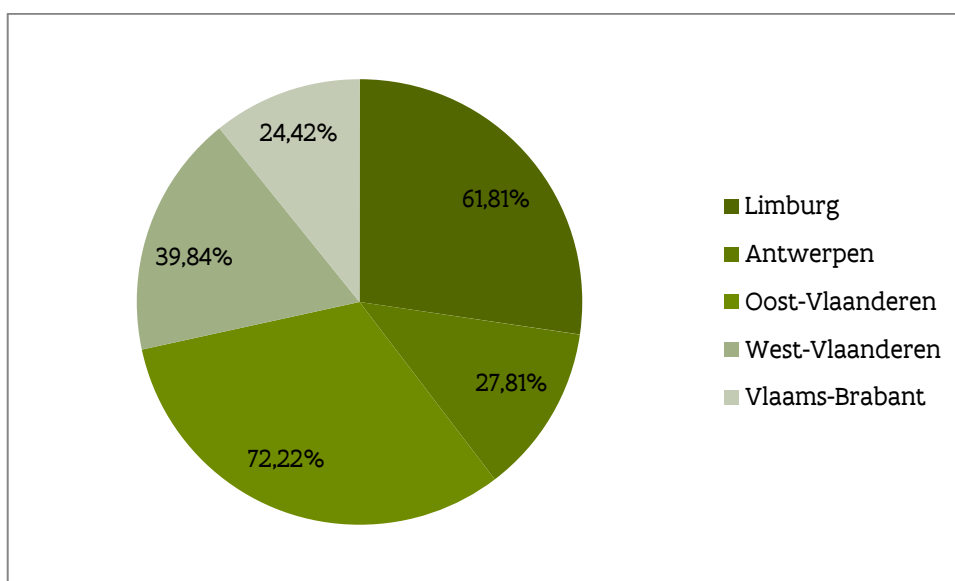
In 2017 werden er op 78 erkende centra merries geïnsemineerd zodat er gemiddeld 100 merries per centrum werden geïnsemineerd. Ook hier is er veel variatie tussen de centra. Figuur 14 toont het aantal centra per klasse-grootte. 47 Actieve centra hadden minder dan 50 merries geïnsemineerd. Er waren tien centra die meer dan 200 merries insemineerden. Op deze centra werd 57,40% van het totale aantal merries geïnsemineerd.

Figuur 14: aantal centra per klasse (aantal geïnsemineerde merries per centrum)

4.3 VERDELING PER PROVINCIE

Figuur 15 toont de verdeling van het aantal geïnsemineerde merries over de verschillende provincies. Het grootste aantal inseminaties werd uitgevoerd in Oost-Vlaanderen (72,22%).

Figuur 15: verdeling van het aantal geïnsemineerde merries per provincie

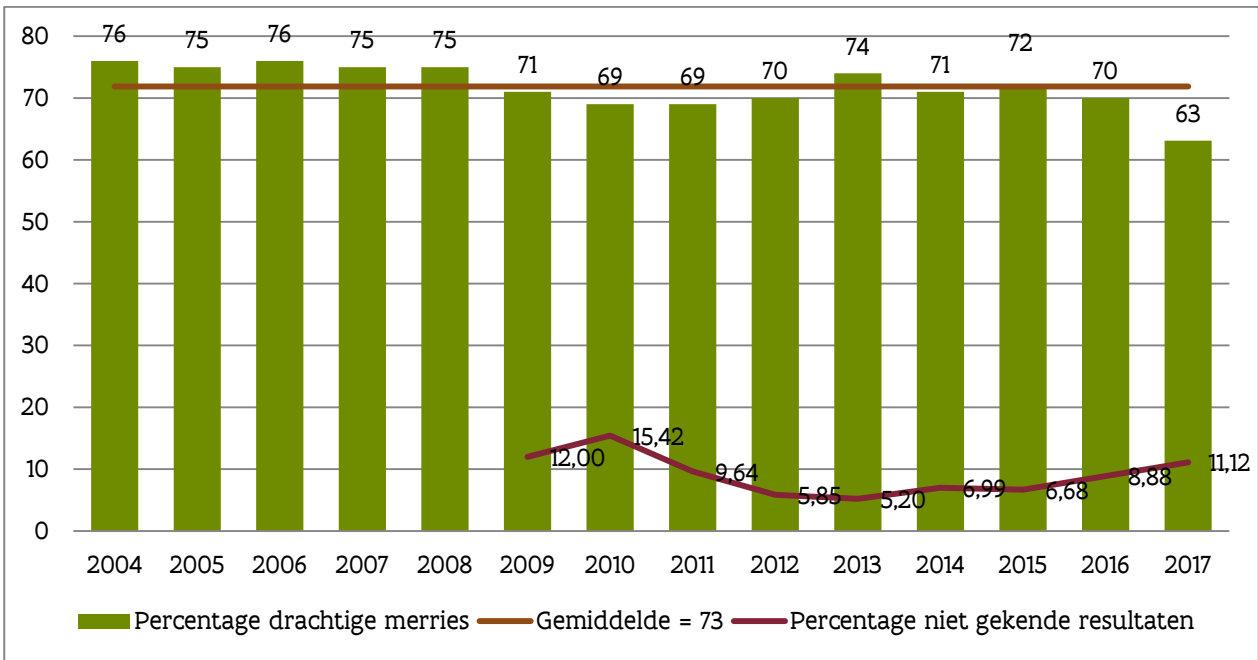
Tabel 6 geeft het gemiddeld aantal inseminaties per centrum weer voor de verschillende provincies. Hierbij werd enkel rekening gehouden met centra waar in 2017 een inseminatie-activiteit plaatsvond. Het gemiddeld aantal merries per centrum is het hoogste in Limburg en het laagste in Antwerpen.

Tabel 6: gemiddeld aantal geïnsemineerde merries per centrum, per provincie

Provincie	Aantal centra	Aantal geïnsemineerde merries	Gemiddeld aantal merries per centrum
Limburg	10	2.136	213,60
Antwerpen	19	961	50,58
Oost-Vlaanderen	22	2.496	113,45
West-Vlaanderen	15	1.377	91,80
Vlaams-Brabant	12	844	70,33
		Gemiddeld:	100,2

4.4 DRACHTIGHEIDSRÉSULTAAT

In 2017 was 63% van de merries, die geïnsemineerd werden op de centra, drachtig op het einde van het seizoen (figuur 16). Het gemiddelde drachtigheidspercentage sinds 2004 bedraagt 72%. Hierbij moet opgemerkt worden dat bij 11,12% van de geïnsemineerde merries het resultaat van de inseminaties niet gekend was voor 2016, wat een lichte stijging is ten opzichte van de periode 2012-2016. Daarnaast is het lagere drachtpercentage ook te wijten aan het stijgende aantal pogingen voor embryotransplantaties, waarbij niet elke inseminatie leidt tot een gewonnen embryo. Ten slotte is ook het toenemend gebruik van diepgevroren sperma een mogelijke verklaring voor de dalende trend in het drachtigheidspercentage omdat dit een lagere succeskans heeft dan vers sperma.

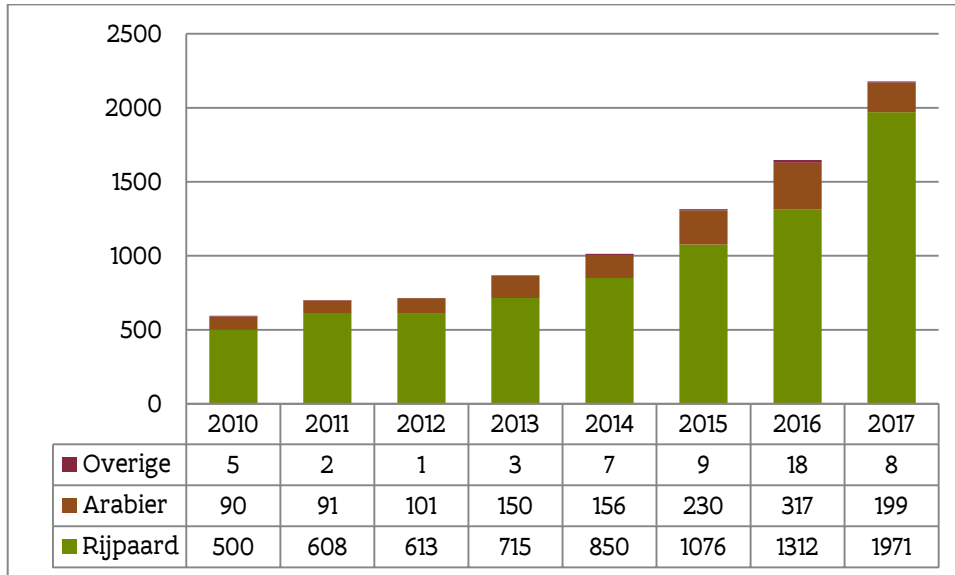
Figuur 16:: evolutie van het drachtigheidsresultaat

////////////////////////////////////

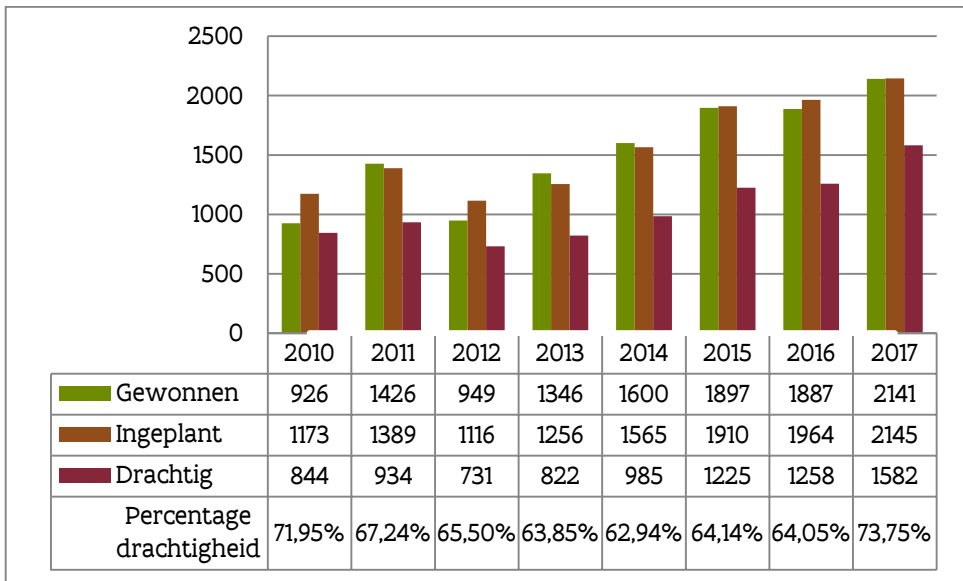
5 EMBRYOTRANSPLANTATIE

In 2017 werden er embryo's gewonnen van 2.178 donormerries op 23 centra. Deze merries waren hoofdzakelijk rijpaarden (90,50%). Het aantal donormerries is nog steeds in stijgende lijn (figuur 17).

Figuur 17: evolutie van het aantal donormerries per ras

Op de erkende centra werden in totaal 2.141 embryo's gewonnen. Dit betekent dat de stijgende trend sinds 2013 zich blijft voortzetten. Uiteindelijk werden er 2.145 embryo's ingeplant bij draagmerries op 13 erkende centra. Net zoals de voorgaande jaren werd het overgrote deel van deze embryo's, in 2017 ongeveer 93,15%, ingeplant op drie erkende centra, wat aangeeft dat er een sterke mate van specialisatie in deze sector is. Op het einde van het seizoen waren 1582 draagmerries drachtig, oftewel 73,75% van de merries bij wie een embryo werd ingeplant (figuur 18).

Figuur 18: evolutie van het aantal gewonnen en ingeplante embryo's en het aantal drachtige draagmerries, alsook het percentage van drachtigheid

6 ROL VAN HET DEPARTEMENT LANDBOUW EN VISSERIJ

6.1 FOKKERIJ - STAMBOEKWERKING

De Vlaamse overheid verleent steun aan de fokkerijsector van de paardachtigen in Vlaanderen:

- door het erkennen van een coördinerende vereniging alsook het erkennen van verschillende verenigingen voor het bijhouden van stamboeken;
- door het toezien op de correcte uitvoering van de fokprogramma's door de erkende organisaties;
- door het subsidiëren van prestatieonderzoeken van rijpaardhengsten. In samenwerking met de KU Leuven wordt een Genetische Springindex berekend voor hengsten. Dit is een schatting van de erfelijke aanleg van sportpaarden voor springwedstrijden;
- door het subsidiëren van kosten verbonden aan stamboekwerking;
- door het subsidiëren van projecten die innovatie en kwaliteitsverbetering beogen in de fokkerij.

6.2 FOKKERIJ – CENTRA VOORTPLANTINGSTECHNIEKEN PAARD

Het Departement Landbouw en Visserij volgt de correcte werking op van de erkende centra voor geassisteerde voortplanting bij paarden en heeft een beleidsondersteunende rol. De centra worden regelmatig bezocht door een deskundige van het departement. Daarbij wordt nagegaan of het centrum in staat is om sperma en embryo's van voldoende hoge kwaliteit te winnen of op te slaan en of voldaan is aan alle zoötechnische en administratieve voorwaarden.

BESLUIT

In de periode 2008-2013 was de economische crisis duidelijk voelbaar in de paardensector en bijgevolg ook bij de centra die gespecialiseerd zijn in de geassisteerde voorplanting. Dit was te merken in een daling van de activiteiten op de centra. In 2014 volgde er een voorzichtig herstel, dat in 2015-2016 duidelijk werd doorgezet. Het jaarrapport 2017 bevestigt voort deze positieve trend, al lijkt er wel sprake te zijn van een stagnatie op het vlak van het aantal ingezette hengsten, het aantal gewonnen dosissen vers en diepvriessperma én het aantal geïnsemineerde merries.

Wat betreft embryotransplantaties is er wel nog steeds een duidelijke groei merkbaar die al bezig is sinds 2013. 2017 was een recordjaar zowel voor het aantal donormerries als voor het aantal gewonnen en ingeplante embryo's. Daarnaast was ook het drachtigheidspercentage in 2017 opmerkelijk hoger dan de afgelopen jaren. Wat betreft de winning van embryo's is er een trend tot stijging van het aantal centra, veelal dierenartspraktijken, die deze activiteit aanbieden. Het inplanten van de embryo's vereist echter een grote mate van specialisatie. Het overgrote deel, namelijk 93,15%, van de inplantingen gebeurt op slechts drie grote erkende centra.

Als gevolg van de inwerkingtreding van de nieuwe veterinaire wetgeving voor de nationale centra, hebben verschillende centra hun zoötechnische erkenning voor winning en/of opslag van sperma laten intrekken en daarbij hun activiteiten stopgezet. Dit betekende een daling van bijna 10% van het aantal erkende centra. De impact hiervan op de cijfers omtrent winning en inseminaties was echter minimaal omdat deze centra al enkele seizoenen weinig tot geen activiteit meer hadden. Het aandeel niet-actieve centra daalde daardoor ook, dat is een trend die ook verwacht wordt voor het seizoen 2018.

Samengevat stellen we dus vast dat de sector in 2017 het hogere niveau van 2016 kon aanhouden op het vlak van spermawinning en inseminaties en verder steeg op het vlak van embryotransplantaties. Schaalvergroting en specialisatie waren, net als in de voorgaande jaren, merkbaar. Er wordt verwacht dat deze trend zich ook in 2018 voort zal zetten.

DEPARTEMENT LANDBOUW & VISSERIJ

Bijlage: ligging van de erkende centra voor voortplantingstechnieken in Vlaanderen

